

۲۰۱۳۱۵۰
۹۸/۲۱۲۳

قرن بیست و یکم

قرن آسیا - پاسیفیک

موضوع فعالیت، رقابت اقتصادی و چالش‌های ژئوپلیتیکی

تألیف

دکتر بهادر زارعی (عضو هیأت علمی دانشگاه تهران)

دکتر مصطفی رشیدی

شماره مسلسل ۹۸۳۰

شماره انتشار ۴۰۱۶

انتشارات دانشگاه تهران

سرشناسه	زارعی، بهادر، ۱۳۴۵-
عنوان و نام پدیدآور	قرن بیست و یکم قرن آسیا- پاسیفیک (تمرکز فعالیت و رقابت اقتصادی و چالش‌های ژئوپلیتیکی)/ تألیف بهادر زارعی، دکتر مصطفی رشیدی.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	ط، ۵۲۲ص: مصور، جدول.
فروست	انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره انتشار ۴۰۱۶.
شابک	978-964-03-7273-9
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	کتانامه: ص. ۵۰۵.
موضوع	آسیا- روابط خارجی- کشورهای اقیانوس آرام
موضوع	رقابت- آسیا
موضوع	رقابت- کشورهای اقیانوس آرام
موضوع	آسیا- سیاست و حکومت- قرن ۲۱م.
موضوع	کشورهای اقیانوس آرام- سیاست و حکومت- قرن ۲۱م.
موضوع	کشورهای اقیانوس آرام- روابط خارجی- آسیا
موضوع	ایران- روابط خارجی- قرن ۱۴
شناسه	رشیدی، مصطفی، ۱۳۶۳-
شناسه افزوده	دانشگاه تهران. مؤسسه انتشارات
رده‌بندی کنگره	۱۲ ۹۲۴/۴ DS۳۳۳
رده‌بندی دیویی	۳۲۷/۷۳۰۵
شماره کتابشناسی ملی	۲۶۱۰۰۰

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکریر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، بازنویسی در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود. حقوق برای ناشر محفوظ است.

عنوان: قرن بیست و یکم قرن آسیا - پاسیفیک (تمرکز فعالیت و رقابت اقتصادی و

چالش‌های ژئوپلیتیکی)

تألیف: دکتر بهادر زارعی- دکتر مصطفی رشیدی

ویرایش ادبی: فرشاد رضوان

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلفان است»

بها: ۶۳۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرش مقدّم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - تارنما: <http://press.ut.ac.ir>

پخش و فروش: تلفکس ۸۸۳۳۸۷۱۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

مقدمه..... ق

فصل اول: منطقه‌گرایی و همگرایی‌های منطقه‌ای در آسیا - پاسیفیک..... ۱

مقدمه..... ۳

منطقه‌گرایی و همگرایی‌های منطقه‌ای..... ۳

جغرافیای سیاسی و منطقه‌گرایی..... ۷

روایت ژئوپلیتیک از منطقه و منطقه‌گرایی..... ۱۵

منطقه‌گرایی از منظر علوم سیاسی و روابط بین‌الملل..... ۱۷

همگرایی اقتصادی..... ۲۴

فرآیند شکل‌گیری همگرایی منطقه‌ای..... ۲۵

۱- اتحادیه اروپا..... ۲۶

۲- اتحادیه ملل جنوب شرق آسیا (آسه‌آن)..... ۲۷

شکل‌گیری آسه‌آن..... ۲۹

ظهور منطقه‌گرایی نوین..... ۳۲

جهانی‌شدن و منطقه‌گرایی نوین..... ۳۹

آثار منطقه‌گرایی بر جهانی‌شدن..... ۴۲

میان منطقه‌گرایی..... ۴۶

همکاری و همگرایی منطقه‌ای در شرق آسیا..... ۵۰

منطقه آسیا - پاسیفیک..... ۵۳

آسیا و چالش‌های همگرایی منطقه‌ای..... ۵۵

نتیجه‌گیری..... ۶۲

فصل دوم: رقابت‌های اقتصادی بازیگران قدرتمند در منطقه آسیا - پاسیفیک..... ۶۵

مقدمه..... ۶۷

معرفی موقعیت حال و آینده منطقه آسیا - پاسیفیک..... ۶۸

۷۰	مفاهیم نظری این فصل
۷۰	۱- ژئوپلیتیک
۷۵	۲- ژئواکونومی
۷۹	۳- رقابت
۸۱	بازگشت آسیا به مرکز سیاست بین‌الملل
۸۷	فیل بزرگ آسیا در مسیر درست توسعه
۱۰۲	روابط هند و چین در جغرافیای پر چالش دو کشور
۱۰۹	همکاری و رقابت ژئواکونومیکی آمریکا و چین در منطقه پاسیفیک
۱۱۳	رشد اقتصادی چین و چالش برتری آمریکا در منطقه آسیا - پاسیفیک
۱۲۹	روابط اقتصادی آسیا - پاسیفیک و آمریکای لاتین
۱۴۷	نشست اقتصاد آسیا - اروپا
۱۵۰	روابط چین و اتحادیه اروپا
۱۵۹	چین و بریکس
۱۶۵	طرح جاده ابریشم کهن سیاست اقتصادی نوین چین
۱۷۲	چالش‌های چین در سده بیست و یکم
۱۷۸	چالش‌های آمریکا در سده بیست و یکم برای حضور در پاسیفیک
۱۸۶	ظرفیت‌های آمریکا برای حضور در منطقه آسیا - پاسیفیک
۲۰۳	پیمان فراپاسیفیک
۲۰۹	پیمان آسه‌آن (اتحادیه جنوب شرق آسیا) از منظر اقتصادی
۲۱۸	ژاپن نماد توسعه‌یافتگی آسیا - پاسیفیک
۲۲۴	دولت و اقتصاد
۲۳۶	چالش‌های از دیروز تا فردای اقتصاد ژاپن
۲۴۴	کره جنوبی پیشنهاد اقتصاد دانش‌بنیان
۲۵۴	نقش دولت در اقتصاد کره جنوبی
۲۶۴	تایوان میانه دو تعارض موفقیت اقتصادی و چالش ژئوپلیتیکی
۲۷۳	نتیجه‌گیری

فصل سوم: چالش‌های ژئوپلیتیکی منطقه آسیا - پاسیفیک

۲۷۹	مقدمه
-----	-------

تجدید موازنه راهبردی آمریکا در منطقه آسیا - پاسیفیک	۲۸۰
روابط و رقابت نظامی آمریکا و چین	۲۸۲
روابط امنیتی آمریکا و چین	۲۸۳
۱- چین به عنوان همکار	۲۸۳
۲- چین به عنوان تهدید	۲۸۵
نگرش چین نسبت به آمریکا	۲۸۹
ارزیابی قدرت نظامی چین در سده بیست و یکم	۲۹۳
ساخت اولین هواپیمای مسافربری چین	۲۹۷
ساخت بزرگترین هواپیمای آبی خاکی جهان	۲۹۸
نگرانی‌های آمریکا از توسعه نظامی چین	۳۱۰
جاسوسی و رابت سایبری	۳۱۶
چین و فضای سایبر	۳۱۷
چالش ژئوپلیتیکی شبه جزیره کره (شمالی و جنوبی)	۳۲۰
سیاست دفاعی کره جنوبی	۳۳۳
تایوان و چالش‌های ژئوپلیتیکی آن	۳۴۲
رقابت‌های امنیتی و مسابقات تسلیحاتی سه کشور چین، ژاپن و کره جنوبی	۳۵۰
رویکرد امنیتی - دفاعی ژاپن از ابتدا تاکنون	۳۵۲
بررسی قدرت دفاعی و افزایش حاشیه امنیتی ژاپن در سده بیست و یکم	۳۵۸
آسه آن و چالش‌های امنیت منطقه‌ای	۳۶۴
تهدید تروریسم	۳۷۱
نتیجه‌گیری	۳۷۳

فصل چهارم: چالش‌ها و رقابت‌های ژئوپلیتیکی کشورهای منطقه پاسیفیک در ... ۳۷۷

مقدمه	۳۷۹
چارچوب مفهومی	۳۷۹
۱- آب‌های داخلی در معاهدات بین‌المللی	۳۷۹
۲- دریای سرزمینی	۳۸۰
۳- منطقه نظارت	۳۸۲
۴- منطقه انحصاری اقتصادی	۳۸۲

۲۸۳.....	۵- فلات قاره.....
۲۸۶.....	۶- دریای آزاد.....
۲۸۸.....	۷- منطقه دریای مجمع‌الجزایری.....
۳۸۹.....	اختلاف‌های سرزمینی ژاپن و کره جنوبی.....
۳۹۰.....	اختلاف‌های مرزی دریاهای جنوبی و شرقی چین.....
۳۹۱.....	منازعات در منطقه انحصاری اقتصادی و قلمرو دریایی.....
۳۹۲.....	۱- اهمیت دریای جنوبی چین.....
۳۹۷.....	۲- دریای جنوبی چین و انواع اختلاف‌ها در این منطقه.....
۴۰۲.....	۳- نقش قدرت برتر چین و دخالت آمریکا در مناقشه‌های دریای جنوبی چین.....
۴۰۶.....	۴- وضعیت مالکیت، اشغال و ادعاهای حاکمیت بر جزایر اسپراتلی و پاراسل.....
۴۱۲.....	رقابت بر سر جزایر و منافع دریای جنوبی چین.....
۴۲۰.....	رقابت ژئوپلیتیکی بر سر جزایر دریای شرقی چین.....
۴۲۵.....	نتیجه‌گیری.....

فصل پنجم: چشم‌انداز سیاست خارجی و منافع ایران در منطقه آسیا - پاسیفیک..... ۴۲۹

۴۳۱.....	مقدمه.....
۴۳۱.....	معرفی منطقه آسه آن.....
۴۳۳.....	بررسی موقعیت ژئواکونومیکی و ژئوپلیتیکی منطقه آسه آن.....
۴۳۵.....	سمت و سوی آینده آسه آن.....
۴۳۹.....	روابط ایران و آسه آن.....
۴۴۰.....	نگاه آسه آن به ایران؛ به عنوان یک منبع انرژی و یک بازار مصرف.....
۴۴۱.....	تعارض نگاه اقتصادی آ.سه. آن با نگاه امنیت‌محور ایران.....
۴۴۲.....	حضور قدرت‌های بزرگ در منطقه آ.سه. آن.....
۴۴۳.....	ایران‌هراسی و نگرانی کشورهای مسلمان از حضور امنیتی و سیاسی ایران در.....
۴۴۴.....	روابط ایران و چین.....
۴۴۸.....	موقعیت ایران در جاده ابریشم جدید.....
۴۴۹.....	اتصال ایران و جمهوری آذربایجان از طریق راه آهن قزوین رشت- انزلی- آستارا.....
۴۵۱.....	روابط چین و آمریکا از منظر وابستگی متقابل.....
۴۵۵.....	چین- ایران یا چین- آمریکا.....

چالش ژئوپلیتیکی و فرصت ژئواکونومیکی در روابط ایران و هندوستان.....	۴۵۵
فرصت ژئواکونومیک ایران برای هند امروز و فردا.....	۴۶۰
روابط هند با غرب.....	۴۶۹
هند- ایران یا هند- آمریکا.....	۴۷۲
روابط ایران با ژاپن.....	۴۷۵
ژاپن- ایران یا ژاپن- آمریکا.....	۴۷۶
روابط ایران و کره جنوبی.....	۴۷۸
کره جنوبی- ایران یا کره جنوبی- ایالات متحده.....	۴۸۲
چرخش راه رادی ایالات متحده از خاورمیانه به آسیا - پاسیفیک.....	۴۸۵
ژئوپلیتیک انرژی و رویکرد راهبردی نوین آمریکا به آسیا - پاسیفیک.....	۴۸۵
رویکرد جدید ایالات متحده آمریکا به آسیا - پاسیفیک و چشم‌انداز سیاست خارجی و.....	۴۹۹
نتیجه‌گیری.....	۵۰۰
منابع.....	۵۰۳

مقدمه

ژئوپلیتیک حاصل فضای جغرافیایی، زمان، قدرت و رقابت است، که در چارچوب تحول گفتمان‌های فضایی، عرصه‌های جدیدی را پیش‌روی بازیگران قرار می‌دهد و سبب تغییر مرکزیت‌های قدرت از یک منطقه به منطقه دیگر در جغرافیای جهانی می‌شود. بازیگران به‌عنوان بخشی از واقعیت‌های فضای جغرافیایی به دنبال هژمونی در این فضاها هستند. در این زمینه رقابت و سیاستگذاری در خصوص کسب قدرت برای هژمونی بیشتر معنا پیدا می‌کند. یکی از سیاست‌های جغرافیایی برای هژمونی، اقدام برای ایجاد همگرایی و منطقه‌بندی‌های ژئوپلیتیکی (به‌ویژه ژئواکونومیکی) در جهت کسب قدرت جمعی برای مقابله با تهدیدات و مشکلات و نیز دستیابی به فرصت‌های بیشتر از طریق استفاده از ظرفیت همگانی ناشی از هم‌افزایی بین بازیگران ژئوپلیتیکی است. تکوین منطقه‌گرایی در شرق، جنوب-شرق و حتی جنوب آسیا و پاسه‌ها نیز از این قاعده مستثنا نیست. اهمیت این منطقه‌گرایی در آسیا - پاسیفیک زمانی بیشتر جلوه می‌کند که با جایگاه ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیک این منطقه، رشد سریع اقتصادی کشورهای این منطقه و فرایند انتقال بخش زیادی از قدرت اقتصادی، فناوری، نظامی، امنیتی، سیاسی و حتی فرهنگی جهان به منطقه مذکور، توجه کنیم. منطقه آسیا - پاسیفیک از دهه‌ها قبل شاهد حضور یک قدرت اقتصادی و صنعتی بزرگ، نام ژاپن است. امروزه شاهد ظهور قدرت‌های اقتصادی بزرگی مانند چین، کره جنوبی، منطقه آسیه‌آن و نیز کشور هندوستان هستیم که بیانگر اهمیت روزافزون این منطقه در مقایسه با اروپا و حتی آمریکا است. امروزه رشد زیاد اقتصادی این کشورها در طول یکسال عامل مهمی برای پیش‌بینی آینده اقتصادی این منطقه محسوب می‌شود. همین وضعیت سریع رشد اقتصادی و نیز نظامی، امنیتی و سیاسی در این منطقه است که بسیاری از صاحب‌نظران را بر آن داشته تا از انتقال قدرت از غرب به شرق صحبت کنند و چشم‌انداز جهان آینده را در منطقه آسیا - پاسیفیک و با محوریت چین و سایر قدرت‌های نوظهور این منطقه ببینند. همین امر دورنمای سده بیست و یکم میلادی را به‌عنوان سده آسیا - پاسیفیک تبیین می‌کند.

در کنار نگاه خوشبینانه به مسائل اقتصادی و رشد فزاینده کشورهای منطقه مذکور، برای ارائه یک پیش‌بینی و برآورد درست از آینده این منطقه و در نتیجه نظام بین‌الملل که تأثیر زیادی از این منطقه می‌پذیرد، باید به چالش‌های پیش‌روی بازیگران این منطقه نیز توجه دقیقی صورت گیرد. در یک گزاره کوتاه می‌توان نقطه قوت آسیا - پاسیفیک را در اقتصاد رو به رشد آن و نقطه ضعف و چالش پیش‌روی آن را در ژئوپلیتیک این منطقه دانست. هرچند این منطقه فرصت‌های ژئوپلیتیکی به‌ویژه در بعد سرزمینی، موقعیت ژئوپلیتیکی و ژئواکونومیکی دارد. اولین چالش ژئوپلیتیکی این منطقه خاطرات

تاریخی منفی بازیگرانی مانند ژاپن، چین، کره و کشورهای حوزه دریای چین نسبت به یکدیگر است. درگیری‌های تاریخی ژاپن، چین و کره و استعمارگری ژاپن تا پایان جنگ جهانی دوم زمینه منفی و واگرایی‌های را در این منطقه فراهم کرده است که عبور از این ذهنیت و حرکت به سمت همگرایی و منطقه‌گرایی مبتنی بر هم‌افزایی را دشوار کرده است. چالش ژئوپلیتیکی دیگر در منطقه آسیا - پاسیفیک ناشی از مناقشه‌های سرزمینی، حدود و مرز و حوزه نفوذ و بهره‌برداری دریایی است. این منطقه به دلیل سواحل کشیده و طولانی و مژرس، جزایر و مجمع‌الجزایرهای متعدد، تنگه‌ها و گذرگاه‌های مختلف، در طول زمان بسترهای تنش و مناقشه تا حد درگیری را بین کشورهای منطقه ایجاد کرده است. شاید این مسئله جزو مسائل حل‌ناشدنی حداقل در آینده نزدیک باشد. مناقشه بر سر مالکیت جزایر تعیین حدود مرزهای خشکی و آبی، اختلاف نظر بر سر بهره‌برداری از منابع دریایی و زیرسطح دریا، تنش بر سر مناطق راهبردی، مانند جزایر و مجمع‌الجزایرهای خالی از سکنه اما راهبردی به لحاظ نظامی، ژئواستراتژیکی، همگی به عنوان موانع بزرگی بر سر راه همگرایی در این منطقه هستند. این مسئله در درازمدت و به موازات رشد بیشتر این کشورها به لحاظ صنعتی، اقتصادی و نظامی که نیاز آن‌ها را برای تردد تجارت و فضای تنفس بیشتر می‌کند، پیچیده‌تر خواهد شد و می‌تواند تا حد بحران ژئوپلیتیکی پیش رود. تنش دیگر در منطقه مذکور حضور جدی و رو به فزونی ایالات متحده در همه ابعاد اقتصادی، امنیتی، نظامی، سیاسی و فرهنگی در این منطقه است که به سبب تقابل با چین بر پیچیدگی بیشتر ساختار ژئوپلیتیکی این منطقه می‌افزاید. ایالات متحده آمریکا با اتحادی که با کشورهایی مانند ژاپن، کره، تایوان، کشورهای آسه‌آن و نیز هندوستان در غرب چین دارد، در رقابت تنگاتنگ ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیک با چین قرار دارد که سبب ایجاد یک دوقطبی بزرگ در منطقه و این امر مانع شکل‌گیری منطقه‌ای کارکردی موفق در محدوده مذکور شده است. به‌ویژه اینکه رابطه آمریکا با کشورهای رقیب چین، از یک وابستگی متقابل پیچیده‌ای است که در این تعامل دست برتر با این کشور است. بنابراین کشورهای آسیا - پاسیفیک (با شدت و ضعف نسبت به یکدیگر) تابعی از سیاستگذاری‌های ایالات متحده آمریکا هستند. چالش دیگر در منطقه آسیا - پاسیفیک بحث اسلام‌گرایی افراطی، تروریسم و به تازگی نسل‌کشی مسلمانان است. این موضوع بر امنیت و سیاست در منطقه آسه‌آن و حتی چین و هندوستان سایه افکنده است. ادامه این روند شاید سبب آسیب زدن به روابط کشورهایی مانند مالزی، اندونزی و بنگلادش با کشورهایی مانند میانمار، تایلند و حتی چین و هندوستان شود. علاوه بر چالش‌های دورن منطقه‌ای می‌توان به چالش‌های فرامنطقه‌ای مانند اسلام‌گرایی در آسیای مرکزی که چین و هندوستان را تهدید می‌کند و نیز مسئله کشمیر و رقابت هند و پاکستان نیز اشاره کرد.

در کنار فرصت‌های ناشی از رشد اقتصادی، ژئواکونومیک، موقعیت ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیک و نیز چالش‌هایی که در زمینه تاریخی، سرزمینی، رقابت‌های ژئوپلیتیکی، حضور آمریکا و اسلام‌گرایی و اسلام‌ستیزی در این منطقه شد، باید به تحلیل بیشتر فرصت‌ها و تهدیدهای این منطقه بزرگ ژئوپلیتیکی پرداخت تا بتوان چشم‌انداز آن را در سده بیست و یکم ترسیم کرد. از این‌رو نویسندگان این کتاب برآنند تا ضمن بر شمردن قوت‌ها و فرصت‌های این منطقه برای در دست گرفتن بخش بزرگی از اقتصاد جهانی، به تحلیل ضعف‌ها و تهدیدهای ژئوپلیتیکی در این منطقه نیز بپردازند تا بتوان به یک برآورد منطقی از آینده این منطقه براساس واقعیت‌های ژئوپلیتیکی دست یافت. در این میان بررسی چشم‌انداز سیاست خارجی و منافع ایران در منطقه آسیا - پاسیفیک به دلیل نقش کنونی و آینده این منطقه در اقتصاد، سیاست و امنیت بین‌الملل، ضروری به نظر می‌رسد. از این‌رو فصل پایانی کتاب به بررسی چالش‌ها و فرصت‌های ایران در منطقه مذکور براساس واقعیت‌های ژئوپلیتیکی و میزان فهم کارگزاران عرصه سیاست خارجی ایران از این واقعیت‌ها، اختصاص یافته است؛ چرا که شناخت و فهم فضاهای ژئوپلیتیکی و سیاست‌گذاری متناظر با آن به کسب قدرت بیشتر برای یک کشور به عنوان بازیگری ژئوپلیتیکی منجر می‌شود.

این کتاب دارای پنج فصل است. فصل اول، منطقه‌گرایی و همگرایی‌های منطقه‌ای در آسیا - پاسیفیک، به منطقه‌گرایی و انواع منطقه‌گرایی؛ منظر علوم جغرافیایی، روابط بین‌الملل و اقتصاد، منطقه‌گرایی در سده بیست و یکم، جهانی‌شدن و منطقه‌گرایی نویی، آثار منطقه‌گرایی، همگرایی‌های منطقه‌ای در پاسیفیک پرداخته شده است؛

فصل دوم؛ با عنوان رقابت‌های اقتصادی بازیگران قدرتمند در منطقه آسیا - پاسیفیک، ابتدا بازگشت آسیا در سیاست جهانی در سده بیست و یکم و قدرت به سطحی آن در عرصه اقتصادی و سیاسی مورد مطالعه قرار گرفته است. در ادامه به جایگاه ژئواکونومیک، رقابت‌های اقتصادی قدرت‌های بزرگ منطقه پاسیفیک به تفصیل پرداخته شده، دو قدرت بزرگ چین و آمریکا همکاری و رقابتی با یکدیگر در این منطقه دارند، منطقه آسه‌آن از بعد اقتصادی و رقابتی که بین چین و آمریکا و ژاپن برای کسب بازارهای این ده کشور عضو وجود دارد و جایگاه اقتصادی ژاپن و کره جنوبی مورد بررسی علمی قرار گرفته است؛

فصل سوم؛ موضوع اصلی این فصل چالش‌های ژئوپلیتیکی منطقه آسیا - پاسیفیک است. در این فصل تلاش خواهد شد تا به رویکردهای دفاعی - امنیتی کشورهای چین، ژاپن، کره جنوبی و شمالی و آسه‌آن بپردازیم و نگرش دفاعی امنیتی این کشورها در سده فرارو به‌طور دقیق بررسی شود؛

فصل چهارم؛ به چالش‌ها و رقابت‌های ژئوپلیتیکی کشورهای منطقه آسیا - پاسیفیک در دریاها و آب‌های پیرامونی اختصاص دارد. در این فصل به اختلاف‌های کشورهای چین، آمریکا، ژاپن، کره جنوبی

و کشورهای عضو پیمان آسه‌آن در دریا‌های پیرامونی خود اغلب با چین و گاهی با یکدیگر اختصاص یافته است؛

فصل پنجم؛ به چشم‌انداز سیاست خارجی و منافع ایران در منطقه آسیا - پاسیفیک اختصاص دارد. در این فصل به روابط ایران و آسه‌آن، چین، هندوستان، ژاپن و کره جنوبی و تفاوت‌ها نگاه ایران و این بازیگران و همچنین تأثیر آمریکا بر روابط ایران و بازیگران مذکور پرداخته شده است. در ادامه دلایل چرخش آمریکا و ژئوپلیتیک انرژی و اهمیت‌یابی منطقه شرق آسیا و راهبرد نوین این کشور به آسیا - پاسیفیک بحث و بررسی شده است. در پایان رویکرد جدید ایالات متحده آمریکا به آسیا - پاسیفیک و چشم‌انداز سیاست خارجی و منافع ایران مورد ارزیابی قرار گرفته است.

دکتر بهادر زارعی (عضو هیأت علمی دانشگاه تهران)

دکتر مصطفی رشیدی

پائیز ۱۳۹۷